

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. V. De gratiâ operante & cooperante, præveniente & subsequente.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

SECTIO QUINTA.

De gratia operante & cooperante, praeveniente & subsequente.

I. **H**INC facile declaratur divisio gratiae in operantem & cooperantem, quae fere cum praecedente coincidit. Gratia itaque operans primo dici potest eadem cum excitante, cooperans cum adjuvante, sive physice sive moraliter concurrente, ita ut cogitationem etiam congruam, prout eam sectione tertia ad gratiam adjuvantem reduci possedimus, includat. Gratia proinde cooperans non solum est habitus infusus, vel auxilium aliud, sive intrinsecum sive extrinsecum, quod physice & efficienter concurrat ad consensum, sed etiam ipsa gratia excitans, prout actu movendo & suadendo cooperatur moraliter voluntati. Hoc frequenter affirmat S. Augustinus, ut de gratia & libero arbitrio, cap. 17. *Ut velimus, inquit, operatur in nobis, cum autem volumus, & sic volumus, ut faciamus, nobiscum operatur.* Gratia itaque operans est per quam Deus operatur bonum in nobis sine nobis, liberè scilicet concurrentibus, juxta illud ad Ep. 1. v. 12. *Qui operatur omnia &c.* gratia verò cooperans est qua operatur nobiscum, juxta illud 1. ad Corinth. 15. *Non ego, sed gratia Dei mecum.*

Gratia operans eadem esse videtur cum excitante, cooperans cum adjuvante.

II. Alio modo hanc divisionem accipiunt aliqui, ut scilicet gratia operans sit gratia quae efficit primam conversionem liberam, ad quam licet consentiamus liberè, non tamen determinamus nos ad illum consensum per aliquam praecedentem intentionem liberam: gratia verò cooperans illa est, inquit, qua jam conversi proficimus: ita Bellarminus lib. 1. cap. 2. & alii: quae acceptio est probabilis, & non leve habet in Sancto Augustino fundamentum.

III. Alia etiam est divisio gratiae nempe in praevenientem, quae eadem est cum excitante, seu operante; & subsequente, quae est gratia illa, qua Deus post justificationem nos in gratia conservat, tollendo scilicet impedimenta bene operandi, & vires ad perseverantiam suppeditando. Sine hac jugi gratia Dei, sive ea praecedens sit, sive subsequens, inquit Concilium Tridentinum sess. 6. cap. ultimum, non possunt opera nostra placere Deo, & esse meritoria. Hae divisio desumpta est ex sacra Scriptura, nam Ps. 58. v. 11. ait Propheta, *Misericordia ejus praeveniet me.* Ps. etiam 22. v. 6. *Misericordia tua subsequetur me.*

Quanta hujus gratia sit necessitas.

IV. Alia gratiae divisio, & omnium modò celeberrima est in sufficientem & efficacem: de qua: dicitur postea.

SECTIO SEXTA.

De divisione gratiae in gratiam sanitatis & medicinalem.

I. **J**ANSENIUS lib. secundò de gratia Christi, cap. 3. gratiam rectè dividi affirmat in gratiam sanitatis & medicinalem. Gratia sanitatis illa est, inquit, quam & Angeli in Coelo, & homo in Paradiso ante lapsum habuit, ejusque naturam esse dicit, ut homini libertatem relinquat bene vel male agendi, cum eà operandi vel illam abjiciendi. Gratiam verò medicinalem illam appellat, quae homini post lapsum conceditur, quam ejusmodi esse ait, ut habentem, ad actum ad quem movet, R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. 1.

Quid per gratiam sanitatis & medicinalem intelligat Janse- nius.

necessitet, nec ullam ei relinquat indifferentiam ad dissentendum, vel ad gratiam illam abjiciendum. Angelis ergo, inquit, & primo homini integrum erat adjutorio illo uti vel non uti, consentire vel dissentire, acceptare illud vel repellere, secus tamen ait rem se habere in gratia medicinali; hanc enim docet volendi & assentiendi necessitatem imponere.

Hanc gratiae divisionem à se inventam, vel saltem è tenebris, in quibus diu latuerat, in lucem erutam gloriatur Jansenius, recentioribusque Theologis planè ait esse ignotam, quibus proinde exprobrat, quòd inter gratiam hominis stantis & jacentis, innocentis & lapsi, vulnerati & integri gratiam distinguere nequeant, eorumque hac in parte caecitatem vehementer mirari se affirmat. Hec ille: cum tamen nihil contra hos Theologos hac in re opponat, quod multis ante Janseanium annis à Calvino Patribus Tridentinis non sit objectum, idque ex S. Augustino, à quo ut Janse- nius, ita & Calvinus hanc doctrinam hausisse se affirmat. Quae omnia fusè prosequitur optimè- que ostendit Pater Stephans de Champs lib. primo, Disp. 3. cap. 2. & sequentibus, ad quem lectorem remitto.

Unum tantum Calvini locum proferam, qui decretum illud Concilii Tridentini, quo definitur, hominem praevenienti gratiae resistere ac dissentire posse, oppugnans, sic de Patribus Tridentinis loquitur: *In eo, inquit, hallucinantur, quòd notum nobis offerri somniant, qui mediam electionem nobis relinquat. Denique in eo falluntur, quòd nullum observant inter regenerationis gratiam, quae nunc miseria nostra subvenit, & primam, quae Adae data est discrimen.* En ipsissimum Janseonii doctrinam, ab hoc haereticum diu ante traditam: quam Calvini vestigiis insipientes posteriores etiam haeretici amplectuntur, & ut primum factionis suae dogma statuunt. Denique doctissimi viri qui postremis haece temporibus religionem catholicam contra illius oppugnatores defendunt, hoc Calvini & sequacium placitum, velut haeticum, ac Tridentinae Synodo è diametro oppositum infestant. Quis ergo sine stupore & stomacho audiat gloriantem Janseonium, se primum fuisse hujus dogmatis inventorem, vel saltem primum illud in lucem protulisse, cum nihil tritum magis fuerit & pervulgatum, multisque ante ipsum annis, catholicis juxta & acatholicis doctrina hae fuerit perspecta, & ab his defensa acriter, ab illis multò acrius oppugnata.

Hoc ergo Janseonii effatum, gratiam scilicet hominibus post Adami lapsum concessam, vim eorum voluntatibus, operandique necessitatem imponere, ut haeticum Fideique & Ecclesiae sanctionibus contrarium rejiciunt quotquot hac aetate bellum haeticis indixere. Hanc etiam ejus doctrinam, qua affirmat gratiam ad bene, concupiscentiam ad male agendum necessitare, ex Scriptura, Conciliis & Patribus, ac demum variis adductis rationibus late confutavi supra, Disp. 85. quae haece de re tota est conscripta, nec ibi dicta istuc repetenda cenfeo.

Quia verò, ut in aliis, ita in hoc etiam haeticos imitatus Jansenius, ut haece suis dogmatibus, quibus non malè metuere non poterat, auctoritatis aliquid ac ponderis aliunde saltem emendicationem acquireret, ad S. Augustinum velut ad asylum confugit, ut tanti Doctoris nomine veluti Scuto septemplex tectus, impetentium ictus declinaret, & quisquis in ipsum, idem in D. Augustinum conjicere

II. *Recentiori- bus Theolo- gis expro- brat igno- rantiam.*

Hoc Janse- nii dogma ab haeticis est desumptum.

III. *Calvinus in Antidoto Conc. Trid. pagina 278.*

Catholicis juxta & Acatholicis hae Janse- nii de gratia do- ctina dudum fuit notissi- ma.

IV. *Hoc Janse- nii dogma ab omnibus ex- ceptis haeticis rejicitur.*

V. *Ad S. Au- gustinum eum haeti- cis confugit semper Jan- senius.*